

Vývojař, filozof a pankáč

S novým rokem startujeme rozhovory s osobnostmi českého IT; s těmi, kteří vám čas od času vyskočí na Twitteru, i když je nesledujete. Přizpůsobili jsme i formát: místo otázek máme tagy. První, kdo tenhle formát otestoval, byl pražský mediální teoretik i praktik, vývojař a sémiolog Josef Šlerka.

<Nová média>

Pokaždé, když mám definovat, co jsou to nová média, tak trnu úzkostí. Jako vedoucí Studia nových médií bych to přeci měl vědět naprosto přesně! Jenže odpověď je komplikovanější. Nová média jsou ta, která se ještě pořádně neusadila, nevytvořila svůj kánon. Z tohoto pohledu je televize staré médium, ale HDTV jím ještě být nemusí. Internet zůstává novým médiem kvůli neustálým technologickým inovacím, které vytvářejí stále nové a nové formy. Jenže tak to zcela určitě nebude navěky.

Myslím, že za pár let se setkáme s úplně novými médii, která budou třeba založena na využívání nových rozhraní mezi lidským mozkem a strojem. Kdo by ale takové intelektuální řeči četl? Proto vždy hrdě říkám, že nová média jsou ta, o kterých se neučí na Fakultě sociálních věd, ale to je jen takový vtip.

<Gamifikace>

Můj milovaný buzzword. Teoreticky by se mělo jednat o zavádění herních mechanismů do neherních prostředí za účelem většího zapojení. Přeloženo do češtiny: je to vlastně pokus přimět návštěvníky webu nebo aplikace, aby se k němu či k ní vraceli.

Je to podobný trik jako věrovnostní programy leteckých společností. V jádru jsou nabídky mnoha oborových stránek stejné a dají se volně zaměnit, stejně jako nabídky leteckých společností. Všichni se tedy musí starat o to, jak si udržet své klienty. Využití herních principů je velmi přirozené a potenciálně výnosné. Jde to dělat dobře jako v případě Foursquare, nebo totálně blbě jako v případě iDnes a jejich dukátů.

<Soukromí>

Jsem staromódní a myslím si, že soukromí a jeho ochrana je jednou z mála věcí, které ještě mohou zabránit všepromokající expanzi veřejné morálky. S ubývajícími soukromím na ulicích i v sociálních sítích se vracíme do kalvínské Ženevy s byty bez závěsů, protože dobrý protestant péče nemá co skrývat. Bohužel se tak soukromí ani nemůže nijak zvlášť lišit. Pokud budeme pokračovat, postupně přijdeme o svou identitu, protože svá temná já budeme v sobě dusit. Bohužel si myslím, že lidé s podobným názorem bude ubývat, dnes dáváme přednost falešnému pocitu bezpečí před ochranou vlastního soukromí.

Josef Šlerka působí jako vedoucí Studia nových médií na UK a na pozici Chief Technology Strategist v Ataxo Group

<Žurnalistika>

Miluju noviny. Pracoval jsem v nich dva roky a kdyby mi v nich někdo nabídl zajímavou pozici, snad bych se i okamžitě vrátil. Máloco se vyrovná pocitu, který zažíváte při ranní kávě, když slyšíte, jak se v rádiu politici rozčilují nad kauzou, kterou jste vyvolal. Bohužel ale dnes novinářina ustupuje zábavnému psaní a přítomně právě dnes by měla v ruce mnohem víc trumfů než kdykoli předtím. Dobrý datamining internetových zdrojů totiž může odkrýt víc než pobíhání po tiskovkách stran.

<Occupy>

Jen do toho! Podle mne je to lepší než jen lajkovat stránky na Facebooku a fakt, že někdo upozorňuje na nerovnoměrnou distribuci bohatství ve společnosti, může vyvolávat zajímavou debatu.

<Punk>

Punk, kyberpunk a další kontrakultury 60. a 70. let mají mou velkou lásku. Bez LSD, východní filozofie, Timothy Learyho a dalších bychom možná dnes neměli GUI k počítačům a neuvěřitelně odvázanou představivost univerzitních profesorů (bohužel převážně v USA). Vystřízlivění 70. let, reprezentované pro mě hlavně punkem (a později kyberpunkem), bylo už jen konstatováním, že systém se moc měnit nedá, ale jde s ním vyjebávat. Navíc kyberpunk pokračoval v představě radikální demokratizace technologií, kdy kdokoli na ulici mohl provozovat technoekjle, protože hi-tech ztratil své opatrovníky: stát a vědecké laboratoře. To, že si dnes můžeme za pár babek na pár hodin koupit klastar deseti výkonných mašin v Amazonu a provést s nimi brutální datamining na Facebooku, jako to udělal třeba před lety Peter Warden, je důkaz, že se představy Williama Gibsona naplňují.

Jan Boček

podpora. Většinu dosavadních českých experimentů tak měly na svědomí neziskovky a protikorupční kverulanti. K nejpěknějším projektům patří mapa pražských kauz Prague Watch, přehled nelegálních heren Mapy hazardu, monitoring veřejných zakázek Zindex nebo několik pokusů o interaktivní přehled státních příjmů a výdajů. Rozklíčovací rozpočet je obzvláště populární – nezávisle na sobě ho vytváří několik iniciativ zároveň. Snaží se tak vyplnit díru na ministerstvu financí, které tuhle aplikaci slibuje už několik let.

V posledních měsících se ale zdá, že téma otevřených dat začíná rezonovat i u nás. Z původního tvůrčího chaosu, typického ojedinělými pokusy o datové vizualizace, se začínají vynořovat stabilnější projekty. První dva vyrašily zespoda, z potřeby koordinovat neziskovky a akademiky. Loni na podzim se role koordinátora neziskových dat ujala nadace Open Society Fund Prague. Ta aktuálně připravuje rozcestník VášStát, který chce odkazovat na české datové projekty. Na svět by měl přijít ještě během letošní zimy. Paralelně s ním se Open Data věnuje i skupina, která se hlásí k hnutí Open Knowledge Foundation. To od roku 2004 organizuje po celém světě iniciativy za otevřená data, formuluje datové standardy a pořádá oborové konference.

Obě skupiny teď navíc možná našly důležitějšího partnera. V posledních měsících totiž zřejmě začínají pojmu Open Data rozumět i politici! V rámci „protikorupční“ vlády Petra Nečase se vynořila takzvaná Mezi-resortní skupina proti korupci pod vedením poslankyně Kateřiny Peake (VV). Jejím přičiněním se loni Česko přihlásilo ke vznikající nadnárodní iniciativě Open Government Partnership a zavázala se k vytvoření plánu pro česká Open Data. Zbytek už je méně růžový: termín pro odevzdání plánu je polovina února, takže veřejná diskuze a představení Open Data veřejnosti se jaksí nestihne. Plán se prostě přechroustá kdesi v útrobách úředního šimla a veřejnost se k němu už nedostane. Přesto je potřeba tuhle aktivitu ocenit. Tím víc, že díky ní můžeme navazovat na úspěšné tažení Open Data na Slovensku. Není vlastně ani potřeba nic moc vymýšlet, stačí pokukovat po šikovnějších sousedovi a opakovat to něm.

Probouzí se i média. O datovou žurnalistiku se zajímá server iHNed, experimentuje s ní server Aktuálně. Během několika měsíců se můžeme dočkat hodně rychlého vývoje i v téhle oblasti. Každopádně se zdá, že česká data vyrůstají z batolecí fáze a čeká je o něco veselejší (a divočejší) období puberty.